

ผลของการจัดกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดมิวสิกฟอร์ลิตเติ้ลโมซาร์ทที่มีต่อ
ความสามารถในการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะของเด็กอนุบาล
EFFECTS OF ORGANIZING MUSIC ACTIVITIES BASED ON MUSIC FOR LITTLE MOZART
APPROACH ON RHYTHMIC ABILITY OF KINDERGARTENERS

นาง สิริพรรณ ลียะวาราคุณ *

Siriphan Liyawarakhun

ผศ.ดร.ศศิลักษณ์ ขยันกิจ **

Asst. Prof. Sasilak Khayankij, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดมิวสิกฟอร์ลิตเติ้ลโมซาร์ทที่มีต่อความสามารถในการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะของเด็กอนุบาลกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง 2) ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมที่มีต่อความสามารถในการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะของเด็กอนุบาลระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดมิวสิกฟอร์ลิตเติ้ลโมซาร์ท และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กอนุบาลชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนอนุบาลนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำนวน 30 คน สุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลาก และจับคู่ (Match Pair) โดยใช้เกณฑ์ เพศ และ อายุ แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 15 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 15 คน ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดความสามารถในการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัย เป็นดังนี้ 1) หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

* โรงเรียนนานาชาติลานนา จังหวัดเชียงใหม่ 50100

E-mail Address: nuicellist@gmail.com

** อาจารย์ประจำสาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: sasilak.k@chula.ac.th

ISSN 1905-4491

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the effects of organizing music activities based on Music for Little Mozart approach on rhythmic ability of kindergarteners before and after the experiment of the experimental of a group of children, and 2) to study the effects of organizing an activity on rhythmic ability of kindergarteners between an experimental group which used music activities based on the Music for Little Mozart approach and a control group which used movement and rhythmic activity based on early childhood curriculum. The sample included 30 K2. children in 2013 academic year from Anubannontaburi school under the Primary Educational Service Area Office of Nonthaburi. Random sampling and match pairing according to age and gender were used to divide children into two groups, 15 children each in both the experimental group and the control groups. The research duration was 10 weeks, 3 days per week. The research instrument was the rhythmic ability test. The data were statistically analyzed by using 10 weeks, 3 days per week. The research instrument was the rhythmic ability test. The data were statistically analyzed by using the arithmetic mean, standard deviation, and t-test

The research results were as follows: 1) After the experiment, the experimental group had mean score of rhythmic ability higher than before the experiment at .05 significant level. 2) After the experiment, the experimental group had mean score of rhythmic ability higher than the control group at .05 significant level.

คำสำคัญ: กิจกรรมดนตรี / แนวคิดมิวสิกฟอร์ลิตเติลโมซาร์ท / ความสามารถในการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ / เด็กอนุบาล

KEYWORDS: MUSIC ACTIVITIES/ MUSIC FOR LITTLE MOZART APPROACH/ RHYTHMIC ABILITY / KINDERGARTENERS

บทนำ

ความสามารถในการรักษาจังหวะที่สม่ำเสมอ เป็นทักษะที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตในหลายๆ ด้าน การสัมผัสถึงจังหวะที่สม่ำเสมอนั้น เป็นสิ่งที่นำไปสู่ทักษะการเคลื่อนไหวและทักษะทางด้านดนตรี ซึ่งจังหวะที่สม่ำเสมอสามารถส่งผลต่อทักษะทางด้านกีฬา การพูด การอ่านที่คล่องแคล่วลื่นไหล รวมไปถึงส่งผลต่อการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์อีกด้วย (Weikart, Schweinhart, และ Lerner, 1987) อัตราจังหวะในดนตรีสามารถส่งผลกระทบต่อการทำงานของคลื่นสมอง (Saarman, 2006) ดนตรีที่มีจังหวะหนักและเร็วสามารถกระตุ้นให้สมองทำงานอย่างตื่นตัวตามจังหวะของเพลง สวนดนตรีที่มีจังหวะช้าสามารถกระตุ้นให้คลื่นสมองทำงานได้ช้าตามเสียงดนตรี ซึ่งส่งผลให้อยู่ในสภาวะกล่อมให้หลับหรืออยู่ในช่วงของการเกิดความคิดใคร่ครวญได้ จังหวะในดนตรีสามารถส่งผลกระทบต่อการทำงานของอวัยวะภายในร่างกายได้เช่นกัน ยกตัวอย่าง เช่น อัตราการหายใจ ความดันโลหิต การเต้นของหัวใจ การตอบสนองทางमानตา การตั้งตัวของกล้ามเนื้อ (เสาวนีย์ สังข์โสภณ, 2553)

การเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ คือ รูปแบบของการเคลื่อนไหวในเวลา (Harvard Dictionary, cited in Goodskin: 2002) ราชบัณฑิตยสถาน (2542) ให้คำจำกัดของจังหวะว่า คือระยะที่สม่ำเสมอระยะที่กำหนดไว้เป็นตอนๆ Kraus และ Tierney (2013) ได้ศึกษาเกี่ยวกับระบบประสาทสัมผัสและความสามารถในการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ พบว่า ความสามารถดังกล่าวเป็นผลจากการตอบสนองการทำงานของตุ่มงูกลางด้านหลังท่อน้ำสมอง (Inferior Colliculus) ซึ่งจะทำงานไขว้ทแยงเส้นใยประสาทตาเกี่ยวกับการมองเห็นที่ได้ยินเสียง ควบคู่กับประสาทสัมผัสการได้ยินเสียงจึงสามารถ

ทำงานให้เกิดการเคลื่อนไหวร่างกายตรงตามเสียงจังหวะได้ McAuley (1999) กล่าวว่า การเคลื่อนไหวประกอบจังหวะเป็นการตอบสนองแบบทันทีทันใดผ่านการเคลื่อนไหว เป็นการรับรู้ระดับของจังหวะผ่านเสียง แสง หรือด้วยการคาดคะเนที่ใกล้เคียงกับจังหวะ ไม่ช้าเกินไป หรือเร็วเกินไป เป็นการรับรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างช่วงห่างของจังหวะที่ไม่สั้นเกินไปหรือยาวเกินไป

ความสามารถในการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะโดยยังรักษาจังหวะอย่างสม่ำเสมอไว้ได้ เป็นทักษะที่ควรส่งเสริมตั้งแต่วัยอนุบาล จากงานวิจัยของ Wright และ Schweinhart (1994, อ้างถึงใน HighScope Education Research Foundation, 2014) พบว่า เด็กอนุบาลเพียงร้อยละ 10 ที่สามารถรักษาจังหวะที่สม่ำเสมอได้ ซึ่งความสามารถในการรับรู้จังหวะที่สม่ำเสมอและคงที่นั้นเริ่มรับรู้ได้ในเมื่ออายุ 2-3 ปี โดยช่วงเวลาที่เหมาะสมในการสอนให้เด็กมีความสามารถในการจับจังหวะและสัมผัสจังหวะสม่ำเสมอได้นั้นไม่เกินอายุ 7 ปี หลังจากนั้นจะสอนยากขึ้น ผู้วิจัยได้เข้าไปทำการสังเกตกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะของเด็กอนุบาล โรงเรียนอนุบาลนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 จากการสังเกตการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะของเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 2 พบว่า เด็กมีความสามารถในการเคลื่อนไหวได้อย่างคล่องแคล่ว สามารถทำท่าทางต่างๆ ได้ แต่ยังไม่เคลื่อนไหวได้ไม่เข้ากับอัตราจังหวะที่ดำเนินไปอย่างสม่ำเสมอ แสดงออกโดยการย่อเท้าไม่เข้ากับจังหวะ และการเคลื่อนไหวท่าทางไม่เข้ากับจังหวะ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้ระบุถึงกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ว่า เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายอย่างอิสระตามจังหวะ โดยใช้เสียงเพลง คำคล้องจอง โดยใช้จังหวะและดนตรีประกอบ และยังระบุถึงประสบการณ์ดนตรีว่าเป็นประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจโดยเน้นให้เด็กได้แสดงปฏิกริยาโต้ตอบเสียงดนตรี เล่นเครื่องดนตรีง่าย ๆ เช่น เครื่องดนตรีประเภทเคาะ ประเภทตี และการร้องเพลง Weikert (1995) ได้ระบุว่า การสอนกิจกรรมดนตรีและจังหวะ คือ การให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการเคลื่อนไหว พัฒนาร่างกายส่วนที่จำเป็นต้องการใช้ในระยะเวลา และเป็นการฝึกฝนการใช้ร่างกายให้ประสานสัมพันธ์กัน Pica (2010) กล่าวว่า ประสบการณ์ดนตรีเป็นประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทั้งทางด้านอารมณ์ และจิตใจ กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะดนตรีเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย ความคิดสร้างสรรค์ และสามารถเป็นสื่อกลางที่เขาถึงเด็กที่มีพื้นฐานแตกต่างกันได้ กิจกรรมดนตรียังช่วยในเรื่องของพัฒนาการทางด้านภาษา และทักษะด้านการฟังอีกด้วย Greenspan (1997) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมดนตรีสามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กวัยอนุบาล ในด้านการตั้งใจจดจ่อ การรู้จักคิดแก้ปัญหา และการตอบสนองร่วมกับผู้อื่นหรือสิ่งรอบตัว

Chosky (1998) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้เกี่ยวกับดนตรีของเด็กในวัยอนุบาลว่าควรมีประสบการณ์จากสิ่งที่เด็กสามารถค้นหาคำตอบได้ด้วยตัวเอง Gordon (2008) กล่าวว่า เด็กอนุบาลมีความสามารถในการทบทวนตนเอง เรียนรู้และเปรียบเทียบสิ่งที่ตนเองแสดงออกผ่านกิจกรรมดนตรี เป็นช่วงเวลาสำคัญที่จะพัฒนาทักษะการฟัง และฝึกฝนการทำงานร่วมกันระหว่างร่างกายของตนเองกับดนตรีก่อนที่จะพัฒนาไปสู่การฝึกฝนการเคลื่อนไหวร่างกายของตนเองร่วมกับดนตรีและผู้อื่น เมื่อพิจารณาข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวการจัดกิจกรรมดนตรี ในชั้นเรียนมิวสิกฟอร์ลิตเติลโมสาร์ทซึ่งเป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างกิจกรรมเหมาะสมสำหรับเด็กวัยอนุบาล เปนแนวคิดทางการสอนดนตรีที่ส่งเสริมและบูรณาการทักษะด้านต่างๆ ของดนตรีแบบองค์รวม ได้แก่ การร้อง การเล่น การฟัง และการเคลื่อนไหว (Fox และ others, 2004) ซึ่งทักษะดังกล่าวสามารถส่งเสริมการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะได้ ดังนี้

- 1) การร้อง การร้องมีส่วนร่วมสัมพันธ์กับการเคลื่อนไหวเข้าจังหวะของเด็ก เนื่องจากการร้องมีส่วนร่วมช่วย

ให้เด็กเข้าใจวรรณคดีเพลงในขณะที่เคลื่อนไหว เป็นการช่วยครูผู้สอนได้เห็นผลสะท้อนที่ได้จากทักษะการฟังในขณะที่เคลื่อนไหวประกอบจังหวะ อีกทั้งได้กระตุ้นบทบาทการเคลื่อนไหวผานคำร้อง และบทบาททางสมมติ

2) การเล่น การเล่นเครื่องดนตรีเล็กๆ เช่น เครื่องเคาะจังหวะ สอดคล้องกับการส่งเสริมการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะของเด็ก เนื่องจากการเล่นเครื่องประกอบจังหวะเกี่ยวข้องกับการใช้กล้ามเนื้ออย่างเฉพาะเจาะจง และเป็นการบังคับร่างกายให้ไปไปตามเสียงจังหวะที่ตนได้ยิน

3) การฟัง การฟังดนตรีนั้นเกี่ยวข้องโดยตรงกับการรับรู้ทางดนตรี และการฟังเกี่ยวข้องกับท่าทางการเคลื่อนไหว เช่นเมื่อได้ยินเสียงเพลงลักษณะต่างๆ ร่างกายก็จะตอบสนองท่าทางที่เป็นไปในลักษณะเดียวกันกับเพลงหรือจังหวะ

4) การเคลื่อนไหว การเคลื่อนไหวประกอบจังหวะสำหรับเด็กวัยอนุบาลนั้นเป็นการเคลื่อนไหวที่สอดคล้องไปกับพัฒนาการตามวัยของเด็ก เป็นการแสดงออกทางร่างกายต่อการรับรู้ทางดนตรี

Fox และ others (2004) กล่าวว่า หลักการในการจัดกิจกรรมตามแนวคิดมิวสิกฟอริลิตีเต็ลโมสาร์ทนั้นมีพื้นฐานมาจากมาตรฐานที่พึงประสงค์แห่งชาติของการเรียนการสอนดนตรีในสหรัฐอเมริกา เป็นหลักสูตรที่จัดทำขึ้นจากสำนักพิมพ์ Alfred โดยผู้เขียนหลักสูตรเป็นบุคลากรผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย หลักสูตรดังกล่าวเหมาะสำหรับเด็กช่วงอายุ 4-6 ปี

แนวการจัดกิจกรรมมิวสิกฟอริลิตีเต็ลโมสาร์ท เป็นแนวการจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงเรื่องราวโดยมีสื่ออุปกรณ์เป็นตุ๊กตาตัวละคร และหนังสือภาพเล่มใหญ่ ดำเนินเรื่องราวโดยตัวละครตามชื่อผู้ประพันธ์ดนตรีคลาสสิกเป็นตัวละครเอก บอกเล่าเรื่องราวที่เชื่อมโยงในแต่ละมโนทัศน์ทางดนตรีสำหรับชั้นเรียนเด็กอนุบาล มีหลักการดังต่อไปนี้

1) การให้เด็กได้แสดงออกถึงประสบการณ์ทางดนตรีที่หลากหลายผ่านวัสดุอุปกรณ์ที่เด็กได้ใช้ทักษะต่างๆ ได้แก่ การร้องเพลง การเคลื่อนไหว การเล่นเครื่องดนตรี

2) การใช้วัสดุอุปกรณ์ที่เป็นรูปธรรม และ มีความหมายสำหรับเด็ก เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับมโนทัศน์ทางดนตรีสำหรับเด็ก

3) การให้เด็กได้ทบทวนและทำซ้ำในกิจกรรมดนตรีที่เด็กคุ้นเคย

4) การจัดประสบการณ์ทางดนตรีที่ส่งเสริมให้เด็กได้สร้างสรรค์ทางดนตรีอย่างอิสระผ่านการเล่น

เด็กอนุบาลควรได้รับการส่งเสริมความสามารถในการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ ซึ่งความสามารถในการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะมีความสำคัญต่อพัฒนาการด้านอื่นๆ โดยเฉพาะการฟัง การร้อง การอ่าน เขียน

จากการศึกษาข้อมูลพบว่า กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดมิวสิกฟอริลิตีเต็ลโมสาร์ทถูกพัฒนาขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยทำให้กิจกรรมมีความสอดคล้องกับวัยและพัฒนาการเด็ก ซึ่งสามารถส่งเสริมทักษะการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะให้แก่เด็กอนุบาลได้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลของการจัดกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดมิวสิกฟอริลิตีเต็ลโมสาร์ทที่มีผลต่อความสามารถในการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะของเด็กอนุบาล อันเป็นแนวทางที่ใช้ในการพัฒนาความสามารถในการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะของเด็ก ซึ่งเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ในขั้นต่อไป

คำถามวิจัย

การจัดกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดมิวสิกฟอร์ลิตเติ้ลโมซาร์ทส่งผลให้ความสามารถในการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะของเด็กอนุบาลสูงขึ้นหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดมิวสิกฟอร์ลิตเติ้ลโมซาร์ทที่มีต่อความสามารถในการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะของเด็กอนุบาลในกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง

2) ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมที่มีต่อความสามารถในการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะของเด็กอนุบาลระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดมิวสิกฟอร์ลิตเติ้ลโมซาร์ท และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะแบบปกติ

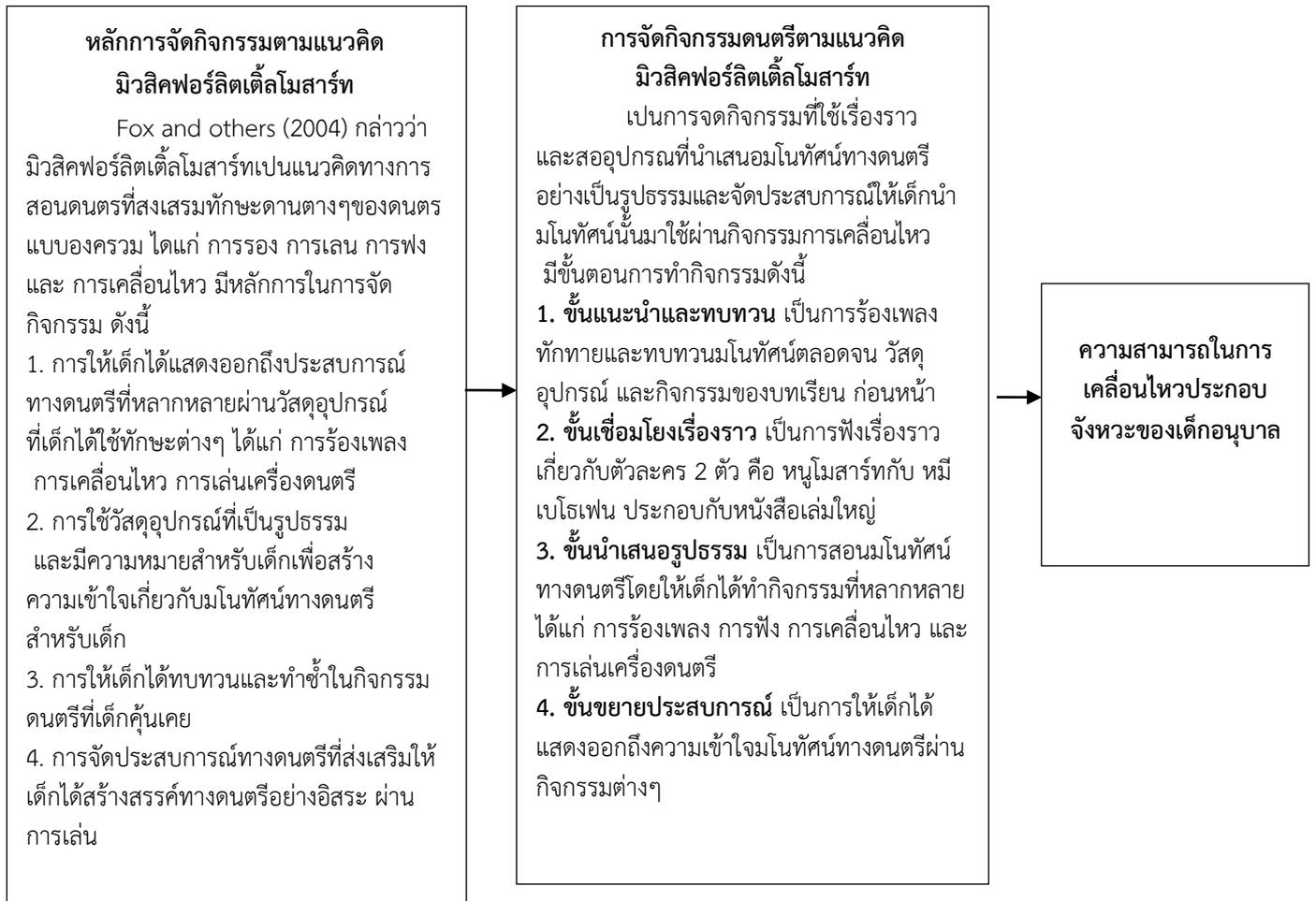
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาหลักการ ทฤษฎี และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะของเด็กอนุบาล และการจัดกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดมิวสิกฟอร์ลิตเติ้ลโมซาร์ท นำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

3.2 การตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดกิจกรรม

ผู้วิจัยนำแผนการจัดกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดมิวสิกฟอร์ลิตเติ้ลโมสาร์ท เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ความชัดเจนของกิจกรรม และความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม การจัดกิจกรรม สื่ออุปกรณ์ และการประเมินผล และนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดความสามารถในการเคลื่อนไหว ประกอบจังหวะ โดยปรับปรุงจาก High/Scope rhythmic analysis test (Weikart, 1995) จำนวน 2 ชุด ชุดที่ 1 วัดก่อนการทดลอง ชุดที่ 2 วัดหลังการทดลอง แบบวัดความสามารถในการเคลื่อนไหว ประกอบจังหวะมีลักษณะเป็นคำสั่งเชิงปฏิบัติการรายบุคคล ให้เด็กทำตามทางตามตัวอย่างให้สัมพันธ์กับเสียงดนตรีที่ได้ยิน ประกอบด้วย 6 ท่าทาง ดังนี้

- ท่าที่ 1 ตบหน้าตักด้วยมือทั้งสองข้างพร้อมกันในท่ายืน
- ท่าที่ 2 ตบหน้าตักด้วยมือทั้งสองข้างในลักษณะตบสลับข้างในท่ายืน
- ท่าที่ 3 ย่ำเท้าตามจังหวะจากท่ายืน
- ท่าที่ 4 ย่ำเท้าอยู่กับที่ในตำแหน่งยืน
- ท่าที่ 5 เดินเคลื่อนที่ตามจังหวะไปข้างหน้า
- ท่าที่ 6 เดินเคลื่อนที่ถอยหลังตามจังหวะ

เครื่องมือแต่ละชุดทำการวัด 2 รอบ รอบที่ 1 ใช้ดนตรีที่มีอัตราจังหวะ 120 จังหวะต่อนาที รอบที่ 2 ใช้ดนตรีที่มีอัตราจังหวะ 130 จังหวะต่อนาที เครื่องมือทั้งสองชุดใช้เพลงที่มีลักษณะค่าของตัวโน้ตจำนวนจังหวะที่เท่าเทียมกันทั้งแนวทำนองและแนวประสาน ให้คะแนนเป็นมาตรฐานประมาณค่าแบบบรรยาย 3 ระดับ ดังนี้

2 คะแนน หมายถึง เด็กสามารถเคลื่อนไหวประกอบจังหวะได้ 30 จังหวะขึ้นไป หมายถึง เด็กสามารถเคลื่อนไหวทางประกอบจังหวะได้ดี

1 คะแนน หมายถึง เด็กเคลื่อนไหวประกอบจังหวะได้ 15-29 จังหวะ หมายถึง เด็กสามารถเคลื่อนไหวประกอบจังหวะได้แต่ยังไม่สามารถรักษาจังหวะที่คงที่ได้

0 คะแนน หมายถึง เด็กเคลื่อนไหวประกอบจังหวะได้น้อยกว่า 14 จังหวะ หมายถึงเด็กไม่สามารถเคลื่อนไหวลงจังหวะได้อย่างสม่ำเสมอ หรือ เคลื่อนไหวประกอบจังหวะได้น้อย

4.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและปรับแก้ตามข้อเสนอแนะจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล ดังนี้

5.1 การเก็บข้อมูลก่อนการทดลองใช้เวลา 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยสังเกตและบันทึกจำนวนครั้งในการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะของเด็ก โดยใช้แบบวัดความสามารถในการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะเป็นรายบุคคล โดยใช้เครื่องมือชุดที่ 1 ในวันที่ 14 พฤศจิกายน 2556

5.2 การเก็บข้อมูลหลังการทดลองใช้เวลา 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยสังเกตและบันทึกจำนวนครั้งในการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะของเด็ก โดยใช้แบบวัดความสามารถในการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะเป็นรายบุคคล โดยใช้เครื่องมือชุดที่ 2 ในวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2557

6. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

6.1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้การทดสอบค่าที แบบกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

6.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้การทดสอบค่าที แบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะของเด็กกลุ่มทดลองก่อนและหลังการจัดกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดมิวสิกฟอรัลิตีเต็ลโมซาร์ท

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะของเด็กกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดมิวสิกฟอรัลิตีเต็ลโมซาร์ท

	N	\bar{x}	S.D.	P
ก่อนการทดลอง	15	6.20	5.65	0.00**
หลังการทดลอง	15	12.07	5.02	

**p< 0.05

ผลวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะของเด็กกลุ่มทดลองหลังการจัดกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดมิวสิกฟอรัลิตีเต็ลโมซาร์ทพบว่า สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะเท่ากับ 6.20 หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 12.07

2. ผลวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะระหว่างเด็กกลุ่มทดลองและเด็กกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะของเด็กหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

	N	\bar{x}	S.D.	P
กลุ่มทดลอง	15	12.07	5.02	0.02**
กลุ่มควบคุม	15	8.67	4.37	

**p < 0.05

ผลวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ หลังการจัดกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดมิวสิกฟอร์ลิตเติ้ลโมสาร์ทของเด็กกลุ่มทดลองสูงกว่าเด็กกลุ่มควบคุมซึ่งจัดกิจกรรมโดยใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 12.07 และกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยคะแนน เท่ากับ 8.67

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมตามแนวคิดมิวสิกฟอร์ลิตเติ้ลโมสาร์ทที่มีต่อความสามารถในการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะของเด็กอนุบาล พบว่า เด็กกลุ่มทดลองมีความสามารถในการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะสูงขึ้นจากก่อนการใช้กิจกรรมและสูงกว่ากลุ่มควบคุม ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากกลุ่มทดลองได้รับประสบการณ์จากการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดมิวสิกฟอร์ลิตเติ้ลโมสาร์ท โดยผู้วิจัยมีประเด็นอภิปรายดังนี้

1. ลักษณะเฉพาะของกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดมิวสิกฟอร์ลิตเติ้ลโมสาร์ทที่ส่งผลต่อความสามารถในการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะของเด็ก ได้แก่ การบูรณาการทักษะดนตรี การนำเสนอโน้ตดนตรีที่เป็นรูปธรรมการใช้สื่อที่มีคุณภาพ รายละเอียดเป็นดังนี้

1) ลักษณะของกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดมิวสิกฟอร์ลิตเติ้ลโมสาร์ทเป็นการบูรณาการทักษะดนตรี ได้แก่ การร้อง การฟัง การเคลื่อนไหว และการใช้ร่างกายร่วมกับอุปกรณ์ดนตรี ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย และใช้เสียงดนตรีเป็นตัวกระตุ้นการฟังให้เด็กตอบสนองผ่านการเคลื่อนไหวร่างกายร่วมกับจังหวะ สอดคล้องกับ Harow (อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี, 2556) ที่ได้กล่าวว่า เด็กจะเกิดความสามารถในการปรับตัวทางทักษะต่อการรับรู้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 โดยใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายอาจทำตามคำสั่งหรือโดยการมีพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้า อีกทั้งในการทำกิจกรรมมิวสิกฟอร์ลิตเติ้ลโมสาร์ท มีขั้นตอนการสอนทั้ง 4 ขั้นตอนที่เชื่อมโยงในแต่ละขั้นเข้าด้วยกัน เด็กจึงมีโอกาสได้ทบทวนและทำซ้ำและเกิดความคุ้นชินกับเสียงดนตรี สอดคล้องกับ Horst (2013) ที่กล่าวว่าเด็กเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ จากประสบการณ์ที่ทำซ้ำๆ ได้

2) ลักษณะของกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดมิวสิกฟอร์ลิตเติ้ลโมสาร์ทเป็นการนำเสนอโน้ตดนตรีที่เป็นรูปธรรมผ่านภาพจากนิทาน มีการนำเสนอเพื่อให้เด็กเข้าใจถึงสาระดนตรีหรือกิจกรรมที่ทำผ่านการสร้างภาพในใจเชื่อมโยงเรื่องราว เด็กได้นำโน้ตดนตรีนำเสนอออกมาเป็นการเคลื่อนไหวที่เป็นรูปธรรม สอดคล้องกับทฤษฎีของ Piaget (อ้างถึงใน สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2556) ที่กล่าวว่า เด็กวัยอายุก่อนเข้าโรงเรียนและวัยอนุบาลมีระดับเขาวนปัญญาที่จะเรียนรู้การใช้การเชื่อมโยงความคิดเข้ากับสิ่งที่เห็นที่รับรู้ได้ด้วยตา สัญลักษณ์ หรือสิ่งที่เป็นรูปธรรม

3) การใช้สื่อที่มีคุณภาพเพื่อการรับรู้ที่มีความหมาย กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดมิวสิกฟอร์ ลิตเติลโมสาร์ทที่มีการใช้สื่อการสอนที่มีคุณภาพ สามารถดึงดูดความสนใจของเด็กได้ และมีความตรงเชิง เนื้อหาเกี่ยวกับโน้ตศันทางดนตรีที่ใช้ในแต่ละแผน ทำให้เด็กได้รับรู้ข้อมูลที่ครูผู้สอนถ่ายทอดถึงเด็กอย่าง มีความหมาย ไม่เน้นการท่องจำ และเรียนรู้ในการฟังเสียงดนตรีได้อย่างมีความหมายและค้นพบการใช้ ร่างกายของตนเองเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ จนกลายเป็นทักษะของการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ สอดคล้องกับแนวคิดของ Ausubel (อ้างถึงใน สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2556) ในเรื่องการรับรู้ อย่างมีความหมายว่า เด็กสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้อย่างมีความหมายผ่านการอธิบายจากผู้สอนและเก็บไว้ในหน่วยความทรงจำ และนำความรู้ที่ได้มาใช้ต่อไป

2. พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดมิวสิกฟอร์ลิตเติล โมสาร์ทที่ผู้วิจัยสังเกตพบพฤติกรรมของเด็กที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดกิจกรรมดังนี้

1) ความสามารถด้านทักษะสังคม

ผู้วิจัยสังเกตพบว่าเด็กมีความสามารถในด้านการเรียนรู้การปรับตัวทำตาม กฎ กติกา ของ ครุมากขึ้น การรู้จักการรอคอย และยอมรับฟังความคิดเห็นและการแสดงออกทางความคิดของเพื่อนร่วม ห้อง ผลัดกันรับและแสดงความคิดเห็น พฤติกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวนี้ได้ฝึกฝนจากการปฏิบัติกิจกรรมดนตรี ตามแนวคิดมิวสิกฟอร์ลิตเติลโมสาร์ท กล่าวคือ กิจกรรมในแต่ละขั้นตอนมีการวางรูปแบบ กติกา เงื่อนไขให้ เด็กได้ทำตามในระหว่างการดำเนินการตามขั้นตอนในแต่ละกิจกรรม ในบริบทของการเรียนรู้ผ่านการเล่น จากกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับ สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2553) ที่ระบุว่า การจัดประสบการณ์และ สภาพแวดล้อมที่ดีสามารถช่วยให้เด็กมีพัฒนาการรับรู้ความรู้สึกรู้สึกของตนเองไปสู่การรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น และการแสดงออกทางอารมณ์ที่เปิดเผยมุ่งสู่การควบคุมอารมณ์ของตนเอง และปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้

2) ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

ผู้วิจัยพบว่า ในขั้นตอนการขยายประสบการณ์เป็นขั้นที่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออก ทางด้านการเคลื่อนไหวร่วมกับโน้ตศันทางดนตรีที่ได้เรียนรู้นำมาใช้อย่างอิสระ ภายใต้บริบทที่ผ่อนคลายไม่ มีการชี้แนะ หรือกำหนดจากครู เป็นการเล่นอย่างอิสระ ในช่วงแรกของการทดลอง เด็กมีการแสดงออก ทางการเคลื่อนไหว บทบาทสมมุติ และการเล่นเครื่องดนตรีที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน หลังจากดำเนินการ ทดลองแล้ว พบว่า เด็กมีการแสดงออกเชิงพฤติกรรมเป็นท่าทางวิธีการเล่นที่แปลกใหม่ โดยใช้อุปกรณ์ดนตรี ขึ้นเติมได้อย่างหลากหลายรูปแบบมากขึ้น สอดคล้องกับ วรวรรณ เหมะชาติ (2554) ที่ได้กล่าวว่า การเปิด โอกาสให้เด็กได้เล่น ภายใต้บรรยากาศที่รื่นรมย์ ปลอดภัย เด็กจะได้สำรวจตรวจสอบทดลองสิ่งต่างๆ และ เกิดเป็นความคิดสร้างสรรค์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดมิวสิกฟอรัลิตีเต็ลโมสาร์ทไปใช้

1.1 ครูต้องแม่นยำในเนื้อหาบทเพลงซึ่งเป็นการเชื่อมโยงมโนทัศน์ต่างๆ เข้าสู่กิจกรรม ชักซ้อมเพลงที่ใช้การดำเนินกิจกรรมในแต่ละแผนอย่างแม่นยำ รวมถึงการดำเนินจังหวะที่มีความสม่ำเสมอ

1.2 เนื่องจากสื่อนิทานและเพลงเป็นภาษาต่างประเทศ ครูจึงควรคำนึงถึงบริบทในการใช้งาน เช่น หากใช้งานในโรงเรียนที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลัก ครูควรมีการอธิบายนิทาน และเพลงให้เด็กเข้าใจก่อนการทำกิจกรรม เพื่อให้เด็กได้เข้าใจเนื้อหาของมโนทัศน์นั้นๆ ได้ง่ายขึ้น

1.3 ครูควรมีการวางแผนการจัดการชั้นเรียนล่วงหน้า เนื่องจากการทำกิจกรรมมีขั้นตอนที่หลากหลาย เช่น การจัดการวางแผนการกำหนดแบ่งกลุ่มของนักเรียนในการทำกิจกรรม การวางแผนการใช้สื่ออุปกรณ์ดนตรี การจัดเก็บอุปกรณ์ต่างๆ ในขณะที่ทำกิจกรรม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการนำกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดมิวสิกฟอรัลิตีเต็ลโมสาร์ทไปใช้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและความสามารถทักษะด้านอื่นๆ ต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

ทิตินา แชมมณี. (2556). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 17) กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. สืบค้นวันที่ 6 สิงหาคม 2556, จาก <http://rirs3.royin.go.th/new-search/meaning-search-6.asp>.

วรวรรณ เหมะชาติ (2554). *หลักสูตรอนุบาลจุฬาลักษณ์สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิชาการ กรม,กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546*. กรุงเทพมหานคร: ศุภสภาลาดพร้าว.

สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. (2553). *การวัดและประเมินแนวใหม่: เด็กปฐมวัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร:

ดอกหญ้าวิชาการ.

สุรางค์ โค้วตระกูล. (2556). *จิตวิทยาการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 11) กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เสาวนีย์ สังข์โสภณ. (2553). *ดนตรีเพื่อสุขภาพ ตอนที่ 1*. สืบค้นวันที่ 6 สิงหาคม 2556, จาก www.si.mahidol.ac.th/sidoctor/e-pl/articledetail.asp?id=119.

ภาษาอังกฤษ

- Chosky, L. (1998). *The kodaly method I: Comprehensive music education*. 3rd ed. London: Pearson.
- Fox, D. B., Barden, C. H., Surmani, K. F., Kowalchyk, G., & Lancaster, E. L. (2004). *Alfred's classroom music for little mozarts: 10 sequential lessons for ages 4-6 curriculum book 1*. Canada: Alfred Music.
- Goodskin, D. (2002). *Play, sing, and dance*. New York: Schott.
- Gordon, C. (2008). *Music learning theory: Early childhood*. Retrieved January 4, 2014, from <http://giml.org/mlt/earlychildhood/>.
- HighScope Educational Research Foundation. (2014) *Movement music and timing*. Retrieved January 20, 2014, from <http://www.highscope.org/Content.asp?ContentId=234>.
- Horst, S. J. (2013). *Context and repetition in word learning*. Retrieved March 20, 2014, from <http://philpapers.org/rec/HORCAR>.
- Kraus, N. & Tierney, A. (2013). Ability to move to the beat linked to brain response to speech. *The Journal of Neuroscience*, 18 (September 2013), 33-38.
- McAuley, J. D. (1999). The effect of tempo and musical experience on perceived beat. *Australian Journal of Psychology*, 51 (December 1999), 176-187.
- Pica, R. (2010) *Experiences in music and movement: Birth to age eight*. 4th ed. Canada: Wadworth.
- Saarman, E. (2006). *Symposium looksat therapeutic benefits of musical rhythm*. Retrieved July 30, 2013, from news.stanford.edu/pr/2006/pr-brainwave-053106.html
- Weikart, P. S., Schweinhart, L. J. & Larner, M. (1987). *Movement curriculum improves children's rhythmic competence*, 6, 8-10.
- Weikert, P. S. (1995). *Foundations in elementary education movement*. Michigan: High/sco